

«Hvis politikerne åpner pengeposken, blir det en rekke arrangementer for å markere rikssamlingsjubileet i 2022. Her fra malfrøedkastepanjen i TOT som skulle gi besøkende innblikk i klær og levevett i vikingtiden.

AV PER CHRISTENSEN

Vil bruke 20 mill. på jubileumsfeiring

STORE PLANER: I 2022 kan det bli jubileumsfeiring hele året for å markere at det er 1150 år siden Norge ble samlet til ett rike.

Andreas Veggeland
andreas.veggeland@kjellerbraker.no

En foprosjektgruppe har nå lagt fram et forslag til hvordan rikssamlingsjubileet kan markeres. Håpet er at både Stavanger, Sola, Haugesund og Karmøy kommuner vil være med i pleielaaget sammen med fylkeskommunen.

Hafsløvd 2022

«Hafsløvd 2022 – Jubileum for vikinglag og kongemakt i Rogaland» er den foreløpige arbeidstittelen for feiringen, som følge foprosjektgruppen vil kunne få en pristopp på 30 millioner kroner.

Selv om historikere ikke har blitt helt enige om at det faktisk var i år 872 at slaget i Hafsløvd fant sted, så er det dette årstallet som har blitt markert gjennom historien. Første gang var i 1872 da riksmemoret ble reist på Havnshøgden i Haugesund. I 1972 var Kong Olav på besøk på Yrreberget ved Hafsløvd og i 2002 ser fylkeskommunen og Sola og Stavanger kommuner for seg at det er på tide med en ny fest.

«En jubileumsfeiring hvert 50. år sikrer at enhver generation lettere blir kjent med denne delen av vår historie», heter det i foprosjektnotatet. Videre beredes det at en jubileumsfeiring kan styrke identiteten i regionen, bygge identitet og øke den kollektive bevisstheten om hva historien har betydning for utviklingen av det samfunnet vi lever i. Foprosjektgruppen har lagt fram tre ulike forslag til hvordan riks-

samlingen kan feires: en minisammensett, et jubileumsdrama eller en enda mer omfattende jubileumsmarkering. Arbeidsløst er å gå for mellomvarianten der man bruker hele året til å markere jubileet. Foruten offisielle åpnings- og avslutningsarrangementer i begynnelsen og slutten av året, legges det opp til en større hovedmarkering med kongebesøk i siste halvdel av året.

Samtidlig som det avholdes offisielle arrangementer av en prosjektorganisasjon, vil andre aktuelle aktører utfordres og oppmuntres til å bidra til festen.

– Tanken vår er å utnytte de ulike aktørene på mange forskjellige hold, sier Erik Landmark. Han har fått foprosjektet i pennen på oppdrag fra Rogaland fylkeskommune. Ifølge Landmark legges det opp til et eksemplærtidsslag, kunst- og kulturinstallasjoner kan finne på forskjellige arrangementer som kan komme inn under jubileumsparaplyen.

– Her er det fritt fram for all kreativitet, sier Landmark.

20 millioner

Arbeidet med å anslå kostnader for feiringen, har det blitt sett på andre større historiske jubileumsmarkeringer, som gulllovsjubileet i 2014 og fisen-året i 2006. En

ser for seg at rikssamlingsjubileet vil kreve en prosjektleder ansatt i 3,5 år i tillegg til to fulltidsansatte prosjektmedarbeidere i to år. Totalt er det anslått å bruke 10 millioner kroner til bemanning og drift av prosjektorganisasjonen og 10 millioner kroner til arrangementkostnader og andre tiltak.

Isakskolekorpene som i løpet av høsten legges frem for politisk behandling i Sola, Stavanger, Karmøy og Haugesund, foreslås det å opprette et aksjeselskap der de fire kommunene og fylkeskommunen deler et erandskap. Det er ønskelig at flere aktører bidrar med tre millioner kroner frem. De fem siste millionene bidrar en å få inn fra kulturdepartementet, diverse legeter og private sponsorer.

Foreløpig er det Sola kommune som har kommet lengst i sakbehandling. Her har rådmannen foreslått at kommunen søyer seg med å spyre inn to millioner kroner til feirdagen. Hvor mye penger som faktisk settes av, blir opp til politikerne i de respektive kommunene å avgjøre.

– Det er snakk om en del penger, men når en fordeler kostnadene over flere år og mange kommuner blir med, så kommer en godt utav det, sier Erik Landmark. Han mener at hele fylket vil ha stor glede av en markering.

1 Rikssamlingen

- **Slaget i Hafsløvd** står sentralt i Norges historie. Slaget var mellom Harald Hårfagre og flere småkonger fra Tefemark, Agder og Sørvestlandet. Slaget banet vei for at Harald kunne få kontroll over det meste av Vestlandet og kunne kalle seg konge. Dette blir også starten på rikssamlingen.

• **Rikssamlingen** betegner sammelingen av Norge til ett rike. I dag er det enighet blant historikere om at den norske rikssamlingen startet på Vestlandet, utviklet seg til Trøndelag og deler av Nord-Norge, for til slutt også å inkludere Ostlandet. Samlingen begynte på slutten av 800-tallet, og ble i hovedsak avsluttet med slaget på Stiklestad i 1030.

store planer: I 2022 kan det bli jubileumsfeiring hele året for å markere at det er 1150 år siden Norge ble samlet til ett rike.

Andreas Veggeland

En forprosjektgruppe har nå lagt fram et forslag til hvordan rikssamlingsjubileet kan markeres. Håpet er at både Stavanger, Sola, Haugesund og Karmøy kommune vil være med i spleiselaget sammen med fylkeskommunen.

Hafrsfjord 2022

«Hafrsfjord 2022 - Jubileum for vikingslag og kongemakt i Rogaland» er den foreløpige arbeidstittelen for feiringen som ifølge forprosjektgruppen vil kunne få en prislapp på 20 millioner kroner.

Selv om historikerne ikke har blitt helt enige om at det faktisk var i år 872 at slaget i Hafrsfjord fant sted, så er det dette årstallet som har blitt markert gjennom historien. Første gang var i 1872 da riksmonumentet ble reist på Haraldshaugen i Haugesund. I 1972 var Kong Olav på besøk på Ytraberget ved Hafrsfjord og i 2022 ser fylkeskommunen og Sola og Stavanger kommune for seg at det er på tide med en ny fest. «En jubileumsfeiring hvert 50. år sikrer at enhver generasjon lettere blir kjent med denne delen av vår historie», heter det i forprosjektnotatet. Videre hevdes det at en jubileumsfeiring kan stimulere reiselivet i regionen, bygge identitet og øke den kollektive bevisstheten om hva historien har betydd for utviklingen av det samfunnet vi lever i.

Forprosjektgruppen har lagt fram tre ulike forslag til hvordan rikssamlingen kan feires; en minimumsmodell, et jubileumsår eller en enda mer omfattende jubileumsmarkering. Anbefalingen er å gå for mellomløsningen der man bruker hele året til å markere jubileet. Foruten offisielle åpnings- og avslutningsarrangementer i begynnelsen og slutten av året, legges det opp til en større hovedmarkering med kongebesøk i siste halvdel av juni.

Samtidig som det avholdes offisielle arrangementer av en prosjektorganisasjon, vil andre aktuelle aktører utfordres og oppmuntres til å bidra til festen.

- Tanken vår er å stimulere til aktiviteter på mange forskjellige hold, sier Erik Landmark. Han har ført forprosjektet i pennen på oppdrag fra Rogaland fylkeskommune. Ifølge Landmark legges det opp til at eksempelvis idrettslag, kunst- og kulturinstitusjoner kan finne på forskjellige arrangementer som kan komme inn under jubileumsparaplyen.

- Her er det fritt fram for all kreativitet, sier Landmark.

20 millioner

I arbeidet med å anslå kostnader for feiringen, har det blitt sett på andre større historiske jubileumsmarkeringer, som grunnlovsjubileet i 2014 og Ibsen-året i 2006. En ser for seg at rikssamlingsjubileet vil kreve en prosjektleder ansatt i 3,5 år i tillegg til to fulltidsansatte prosjektmedarbeidere i to år. Totalt er det anslått å bruke 10 millioner kroner til bemanning og drift av prosjektorganisasjonen og 10 millioner kroner til arrangementskostnader og andre tiltak.

I saksdokumentene som i løpet av høsten legges frem for politisk behandling i Sola, Stavanger, Karmøy og Haugesund, foreslås det å opprette et aksjeselskap der de fire kommunene og fylkeskommunen deler eierskapet. Det er ønskelig at de fem aktørene bidrar med tre millioner kroner hver. De fem siste millionene håper en å få inn fra kulturdepartementet, diverse legater og private sponsorer.

Foreløpig er det Sola kommune som har kommet lengst i saksbehandlingen. Her har rådmannen foreslått at kommunen nøyer seg med å spytte inn to millioner kroner til

feiringen. Hvor mye penger som faktisk settes av, blir opp til politikerne i de respektive kommunene å avgjøre.

- Det er snakk om en del penger, men når en fordeler kostnadene over flere år og mange kommuner blir med, så kommer en godt ut av det, sier Erik Landmark. Han mener at hele fylket vil ha stor glede av en markering.

Rikssamlingen

Slaget i Hafrsfjord står sentralt i Norges historie. Slaget var mellom Harald Hårfagre og flere småkonger fra Telemark, Agder og Sørvestlandet. Slaget banet vei for at Harald kunne få kontroll over det meste av Vestlandet og kunne kalle seg konge. Dette blir også starten på rikssamlingen.

Rikssamlingen betegner samlingen av Norge til ett rike. I dag er det enighet blant historikere om at den norske rikssamlingen startet på Vestlandet, utvidet seg til Trøndelag og deler av Nord-Norge, for til slutt også å inkludere Østlandet. Samlingen begynte på slutten av 800-tallet, og ble i hovedsak avsluttet med slaget på Stiklestad i 1030.